

Samenwerking Bibliotheek Kampen, De bibliotheek op school (DBos)

Sinds 2014 werken we als school structureel samen met de bibliotheek in Kampen. De contactpersoon tussen school en de bibliotheek is sinds die tijd de leesmediaconsulent. Vanaf de start van de samenwerking hebben we als school een eigen schoolbieb. Deze schoolbieb wordt gefaciliteerd en up-to-date gehouden door de leesmediaconsulent, in samenwerking met de leescoördinator (leerkracht op school). Leerlingen en ouders kunnen op school boeken lenen voor thuis en in de klas.

Sedert deze samenwerking kunnen we schoolbreed monitoren hoe het gesteld is met het leesonderwijs in onze school. De leesmonitor, een digitale enquête, wordt door de bibliotheek uitgezet en afgenomen onder alle leerkrachten en leerlingen in de groepen 5 tot en met 8. De leesmediaconsulent, schoolleiding, kwaliteitscoördinator en leescoördinator bespreken de resultaten van deze monitor in het leesteam. Aan de hand van deze resultaten worden gezamenlijke doelen gesteld om de kwaliteit van ons leesonderwijs te verbeteren.

In 2019 werd de samenwerking tussen alle PO besturen in Kampen, de gemeente Kampen en de bibliotheek versterkt middels het convenant "Kampen leest". In dit convenant zijn structurele afspraken gemaakt over de verantwoordelijkheden die verschillende stakeholders dragen. Daarnaast werden ook financiële afspraken gemaakt. In 2025 is het convenant herzien. Inmiddels wordt ook gewerkt aan het convenant "Kampen leest voor".

Start leertraject Bibliotheek op school + (DBos+)

In schooljaar 2024-2025 zijn we als school gestart met het pilot-traject Bibliotheek op school +. Dit traject bestaat uit vier cursussen verdeeld over twee jaar. In iedere cursus staat één onderdeel centraal. Het gaat om:

- Voorlezen
- Vrije keuze lezen
- Werken met rijke tekst sets
- Teksten schrijven

Deze scholingen worden voorbereid door de lees-mediaconsulent vanuit de bibliotheek, de schoolleiding, de kwaliteitscoördinator, de leescoördinator en de cursusleidster. Door deze bijeenkomsten in gezamenlijkheid voor te bereiden en vanuit verschillende expertises, sluit het goed aan op de ontwikkelingsbehoeften van de school en leerkrachten. De theoretische onderlegger voor deze professionalisering is Focus op begrip.

De rol van de bibliotheek binnen dit traject is essentieel. Op een hele laagdrempelige manier kunnen leerkrachten de hulp inroepen van de leesmediaconsulent. Het gaat bijvoorbeeld om het aanreiken van boeken van hoge kwaliteit. Maar ook om het geven van boekentips aan leerkrachten en leerlingen voor onze rijke thema's. Daarnaast kan de leerkracht ook een beroep doen op de leesmediaconsulent voor het voeren van leesgesprekken met leerlingen. Deze leesgesprekken hebben als doel de leesvoorkeur van leerlingen te achterhalen. Vervolgens kan de leerkracht de leerling beter van boekentips voorzien.

Door als school te participeren in de pilot Bibliotheek op school + hebben we de kans gekregen om ons lees- en literatuuronderwijs onder de loep te nemen en krachtig te (her)ontwerpen. We hebben geleerd hoe we (voor)lezen als deel fundament van ons onderwijs kunnen zien. Daarnaast hebben we geleerd dat we binnen veel vakken kunnen werken met kinder- en jeugdliteratuur en rijke teksten. Lezen loopt als een rode draad door de school, van kinderopvang tot groep 8.

Aanjagers en dragers van het beleid

Om alle gemaakte plannen en gestelde ambities vanuit het convenant "Kampen Leest" waar te maken is samenwerking tussen schoolleiding, leesmediaconsulent en leescoördinator essentieel. Op gezette tijden wordt besproken of we als school op koers zijn om onze gestelde doelen te behalen. Op deze manier werken we planmatig en opbrengstgericht (HGW). Daarnaast is het van belang om te monitoren of de opgedane kennis vanuit het DBos+ traject goed geïmplementeerd en geborgd wordt. Door met elkaar in gesprek te zijn en de verschillende gremia mee te laten kijken versterken we het onderwijs voor onze kinderen.

De leesmediaconsulent vervult de brugfunctie tussen school en bibliotheek. De effectiviteit in de driehoekssamenwerking tussen leesmediaconsulent, schoolleiding en leescoördinator bepaalt of de papieren werkelijkheid ook praktische werkelijkheid wordt. Dit zal per school verschillen en maakt het systeem kwetsbaar. Kansengelijkheid tussen leerlingen op verschillende scholen ligt op de loer.

In onze gesprekken inspireren we elkaar en weten we elkaar (ook na 12 jaar samenwerking) steeds beter te vinden. Samen zoeken we naar oplossingen voor knelpunten waar we tegenaan lopen. Soms zijn oplossingen lastig te vinden, omdat we tegen grenzen aanlopen van wat financieel mogelijk is en wat past binnen het huidige takenpakket van de leesmediaconsulent.

De effecten op leerkrachten én leerlingen

Sinds de start van de samenwerking tussen de bibliotheek en school versterken beide werelden elkaar. De bibliotheek heeft school leren kennen en vice versa, hierdoor kunnen we beter aansluiten op elkaars behoeften. We zien dat leerkrachten veel meer aandacht besteden aan voorlezen, praten over boeken, boekpromoties en het samen lezen van kwalitatief goede kinder- en jeugdliteratuur.

We zien dat de leesmotivatie onder onze leerlingen in de lift zit. Ze zijn betrokken bij ons leesonderwijs en we horen kreten als: "Juf, wanneer ga je weer verder met het voorleesboek?" Daarnaast raken leerlingen meer gemotiveerd om naar de bieb te gaan en zelf boeken te zoeken die aansluiten bij hun leesvoorkeur.

Conclusie en wensen

Sinds de start van De bibliotheek op school is de samenwerking tussen bibliotheek en school stapje voor stapje uitgebreid. Telkenmale hebben we gezamenlijk het leesonderwijs gemonitord en onszelf collectieve doelen geformuleerd. De samenwerking tussen bibliotheek, schoolleiding en leesmediaconsulent komt alleen uit de verf wanneer structureel wordt overlegd en dit in tijd en financiële middelen wordt gefaciliteerd.

Uiteindelijk wensen we alle leerlingen in Nederland structureel kwalitatief hoog

leesonderwijs. Om hen is het namelijk te doen, de leerlingen in Nederland, zodat zij kunnen genieten van alle voordelen van veel lezen! Samen voor kansgelijk leesonderwijs! Het kan wel!

Aanbevelingen

- Zorg voor een structurele financiering voor bibliotheken, zodat zij hun belangrijke rol als brugfunctionaris en mede-leesbevorderaar kunnen vervullen.
- Maak vanuit overheidswege beleid op de taken en verantwoordelijkheden van de verschillende partijen: Bibliotheek, school, kinderopvang, vroeg voorschoolse educatie, consultatiebureau, schoolmaatschappelijk werk en andere betrokken partijen.
- Formuleer beleid waar alle scholen in Nederland van profiteren, zodat recht wordt gedaan aan de kansgelijkheid tussen leerlingen op diverse scholen.
- Faciliteer scholen in het opzetten van een leesteam waarin de schoolleider, kwaliteitscoördinator, leescoördinator en leesmediaconculen participeren.
- Stel uzelf als politiek de ambitie om van iedere leraar een leesbevorderaar te maken.

Openbare Jenaplan School het Scala

Ommelandsingel 65
8262 SX - Kampen

038-3316308
www.hetscalakampen.nl